

Murska Straža

Glasilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravnštvo v Gornji Radgoni, Spodnji griz šte. 7. (I. nadstropje.)
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsake soboto zjutraj in stane s poštnino vred za vse leto 30 K, za pol leta 15 K, za četrt leta 8 K.

Inserati: Ena petatolpna pettivrsta (prostor 3 mm visok in 54 mm širok) 1 krono.
Pri večkratni objavi primeren popust.

Uredništvo in upravnštvo „Murske Straže“ sta se preselila v Gornjo Radgono, Spodnji griz šte. 7. (I. nadstropje.) Telefonska zveza je začasno ukinjena.

Radgona.

Izpraznitev Radgone in njene slovenske okolice na levem bregu Mure stoji pred durmi. Naša vlada je baje samo izrazila željo, da se prej uredi prometne zveze z Prekmurjem.

Za širjo jugoslov. javnost to dejstvo nima posebnega pomena, ker smo Jugoslovenci v splošnem prav zadovoljni, če »dobimo« vsaj toliko kolikor nam priznavajo mirovne pogodbe oziroma dobra volja antantarjev. da bi pa na vsak kvadr. kilometer domače zemlje polagali tisto važnost, kakor jo polaga na pr. veliki nemški narod, za to smo mi — preveliki, preveč velikodušni in preveč kratkovidni.

Tudi »domači patrijoti«, ki smo često sitnariji okoli vlade zaradi naših mej, smo pod vplivom blagodejnih vetrov, ki vejejo iz Beograda in Ljubljane, že prilično popravili svoje zrahljane živce in si mislimo: Če vlada ne skrbi dovolj za narodne in državne interese, pa kaj čemo mi? Poslavljaajoč se tedaj od Radgone ne kisamo svojih obrazov, ker gledamo na stvar mirno in resno. Razumljivo je, da vlada v tem renegatskem mestecu velika radost in — zloradost. Mi razumemo oboje in nič nas ne spravi iz ravnotežja. Videant consules . . . !

Do skrajnosti zoprno pa nam je danes, ko svetovna demokracija zbližuje narode in kida Avgijev hlev zastarelih zmot in predsodkov, pisanje tihotapskega glasila »Deutsche Grenz-wacht« in »Neues Grazer Abendblatt«, ki bruhata prežvekano blato laži in psoyk o Jugoslovanih ter naših oblastih na radgonskem ozemlju. Saj ne trdimo, da se niso godile napake in da ni bil posameznik včasih neprijetno prizadet. Ampak to se dogaja državljanom v lastni državi, tem več konfliktov pa lahko nastane v upravi zasedenega ozemlja. Da bi pa se namenoma in po načrtu delala krivica onim, ki so pokazali mini-

mum lojalnosti ter spoštovanja pred zakonom in vlado, to si drzne trditi le oni, ki vidi v politiki strast, sovraštvo, laž in perfidno izigravanje načel. Ako bi Nemci bili v našem položaju, postopali bi mnogo ostreje. V zahvalo, da jih nismo terorizirali, lažejo zdaj Radgončani po graških listih, da so morali trpeti najhujše pomanjkanje, dasiravno se še zdaj dobi v nekem radg. hotelu 8 vrst raznih jedi h kosilu. Nismo pričakovali hvaležnosti od njih, zakaj politika ne pozna srčnih čuvstev, pozna pa nekaj takta in človeškega dostojanstva. Prišli bodo časi, ko bo radgonskim krogom še žal za kamenje, ki ga sedaj mečejo za nami.

Kljub temu, da imamo skrajno slabe izkušnje z Radgončani, menimo da so prazne govornice o nasiljih, s katerimi se grozi onim radgonskim občanom, ki niso z Nemci brenkali pesem o narodni nestrpnosti, marveč so ohranili svoj značaj in poštenje. Radgončani namreč že vedo, da bi v tem slučaju izzvali na naši strani enako ostre represalije in mi smo jih že opetovano opozorili, da jamčijo za to njihova posestva na jugoslov. strani.

Več se z njimi ne bomo ukvarjali. Prisiljeni smo pa staviti naši vladi več važnih vprašanj in upamo, da jih na merodajnih mestih ne bodo prezrili, ker imajo vsa prav neprijetne posledice:

1. Če se vlada hoče pogajati glede prostega tranzita preko Radgone v Prekmurje, ali ima že formuliran načrt, da se to ne bo izvedlo v našo škodo, zlasti da ne bo dana nova prilžnost za tihotapstvo?

2. Prosti tranzit je naša naravna pravica in se ne sme vlada spustiti v nobena pogajanja glede kompenzacije.

3. Ako vlada z ozirom na številne skupne vezi med obema obmejnima krajema dovoli olajšavo osebnega prometa, se sme ta raztezati zgolj na Radgono in mora biti podrejena strogi kontroli.

4. Ali vlada sporazumno z nemško vlado pripravlja potrebne ukrepe, da se izpraznitev izvrši tako, da bodo izključeni dogodki, ki bi mogli še dolgo pozneje škodovati razmerju našega prebivalstva nasproti nemškemu sosedom?

5. Ali je vlada pripravljena odposlati v Radgono svojega pooblaščenca, ozir izdati pooblastila toč. policijskemu komisarju v Gornji

Radgoni, da vodi likvidacijo naših interesov v zasedenem ozemlju in stori na liču mesta korake, ki jih narekuje trenutni položaj.

6. Ali je vladi znano, da obstoja na zasedenem ozemlju prava konfuznost, ker vojaške oblasti dobivajo povelja, o katerih civilne ne vedo ničesar in da voj. oblasti ne morejo iti z roko v roki s civilnimi, kakor bi bilo treba v korist države?

7. Ali namerava vlada pravočasno ukreniti, da se ne preselijo v Gornjo Radgono samo uradniki, temveč tudi uradi in sicer tako, da bodo lahko takoj delovali. Treba bo ob izpraznitvi primerno razdeliti ves inventar na radgonski pošti, ki je bil takointako prevzet popolnoma v našo last. Podobno je pri davčnem uradu, kjer imamo tudi pravico do inventarja.

8. Z ozirom na to, da nam pripade po izpraznitvi Radgone preko 20 katarstr. občin v apački kotlini, t. j. v sodnem okraju Radgona, ali bo vlada poskrbela, da dobimo zemljiško knjigo, ker bodo sicer nastale mnogotere pravne potežkoče.

9. Carina se na gornjeradg. kolodvoru ne more izvrševati, ker je kolodvor navadna baraka, ni tehtnice in ne dovolj tirov. Ali hoče vlada storiti, da se sporazumno z avstrijsko uvede skupna carina na radgonskem kolodvoru, kakor je to na pr. na češko-nemški, avstrijsko-italijanski meji ter na drugih inozemskih mejah?

10. Je li vladi znano, da so zaporne obso dbe sodnije, finančnega in verižniškega urada v Gornji Radgoni brezpredmetne, dokler nima tamošnja sodnija ječe? Smešno je, ako se mora obsojenec sam peljati v Ljutomer v zapor, kakor da bi šel v toplice. Spričo sedanjega položaja bodo obmejni tihotapci tako srečni da se jih sploh ne bo moglo obsoditi v zapor, ker — zopora ni.

11. Vlada sedaj pač govori o boljših prometnih zvezah z Prekmurjem, storila pa ni ničesar, dasiravno ji je že od 6. septembra 1919 znano, da je najnaravnejši prehod — Radgona — za Jugoslavijo izgubljen. Tako se je moglo zgoditi, da so pijonirji zapustili nedovršeni most v Sinči vasi in se z materijalom vred podali v Ljutomer, da grade nov most v Prekmurje, V Ljutomeru so čakali dva meseca brez dela in na to zopet odšli. Kedo od vlade je zakrivil to

Neznani mrtvec.

Obmejna slika. V. B.

Viharna, strašna noč. Dež lije curkoma, veter lomi veje dreves, blisk šviga po črnem nebu in grom pretresa soparno ozračje. Tiho, kakor tatovi, se plazi po gozdu družba kakih 10 oseb; dva moža vlečeta za seboj kravo, ostali pa so obloženi z nahrbtniki, košarami in zaboji. »Stoj! Stoj!« zakriči zdajci več glasov in njihov oster zvok se izgublja v vetru in šumenju dreves. Kdo je? Tema kroginkrog, nikogar ni videti. V gruči nastane presenečenje in zmeda; eni se vržejo na tla, drugi beže nazaj. Hipoma počí strel iz gruče in veter ga nosi daleč v viharo noč . . . Nestrpno čakanje, na tleh, zadi za drevesi . . . Čez minuto pa se oglasi drug strel in takoj za njim še več strellov; dozdeva se, da nekdo prodira iz teme, da gre

preko vejevja, kljubuje vetru in je vedno bližje, bližje. Prihaja obmejna straža. V gruči je zmeda še večja, vse beži nazaj, sliši se padanje butar, ki jih mečejo od sebe. Istočasno nekdo bolestno zavpije, a nihče ne ve, kje je, kdo je . . . Zabliska se, straže stopajo oprezno naprej v smeri, kjer se nekdo zvija v bolečinah in kliče na pomoč. Hitro dospo do ranjenca; vojak prižge žepno svetilko in mežikajoč, medel pramen luči pade na gozdno travo in bohotna debela bližnjih dreves. Na tleh leži ženska, ima prestreljeno levo nogo, a poleg nje leži v krvi mrtvec, mož, star kakih 40 let. Straža obveže ranjenko in jo nese v bližnjo vas, en vojak pa ostane pri mrtvecu. Ženska na pozna mrtveca, baje se je družbi šele med potoma pridružil. Ko napoči dan, preneso mrliča v mrtvašnico sosednje vasi. Nikdo ne ve, kdo je; nikdo ga ne pozna in tudi nikakih listin ni najti pri njem, da bi se izvedelo za njegovo ime.

Sam, zapuščen, brez sveč in vencev, brez blagoslovljene vode, s katero bi znanci škropili njegov mrtev obraz, leži v priprosti vaški mrtvašnici. Doma pa morda čaka žena in otročki. Čaka in se ne more ušakati. Deci je bil obljubil igrač in sladčic, ko se vrne z neznane poti. Oh, saj je že parkrat prišel ves srečen domov. Spravil je kravo preko meje in zaslužil lepe denarce. Pa je zahrepenel še bolj po bogatstvu, po tisočakah, po dobičku. In se je odpravil zopet na prepovedano pot.

A tokrat ni imel sreče. Zakaj pravijo, da je za vsakega tihotapca odmerjena ena kroglja. Morda danes, morda jutri . . . morda kedaj pozneje, nevarnost je vedno. In ta v naprej zapisana usoda je tudi njega zadela. Pokopali so ga kot neznanega mrliča; na njegovi zadnji poti ga je spremljalo le par pobožnih ženic, ni bilo ne žene ne otrok. Oni so še čakali, upali tam daleč nekje za hribovi . . .

— milo rečeno — nespodobno tratenje časa in izrabljanje ljudskih potreb?

Pričakujemo, da bo deželna vlada po potrebi sporazumno z osrednjo storila vse potrebno da se Radgona izprazni šele tedaj, ko bodo izpolnjeni vsi pogoji in rešena najnujnejša vprašanja. Sedaj, ko se polagoma bližamo mirovnemu stanju, ima tudi avstrijska vlada interes na tem, da se izvrši stvar resno in dostojno, ne pa po intencijah kake »Bauernkommando« pod poveljstvom polblaznega dr. Brodmanna in fanatičnega rovarja Kamnikarja.

Dva jubileja.

Koncem majnika je slavil naš narod dva pomembna jubileja: sedemdesetletnico škofa Antona Bonaventura Jegliča in tretjo obletnico majniške deklaracije, združeno z odkritjem nagrobnika dr. Kreku, duši deklaracijskega gibanja. Preveč prostora so nam vzeli važni obmejni dogodki, da bi mogli posvetiti obema jubilejoma tisto mesto v našem listu, ki jima gre v povestnici našega naroda, zato pa si pridržimo, da zlasti o dr. Krekovem življenju in delu spregovorimo ob prvi priliki kaj več.

Ljubljanski škof dr. A. B. Jeglič je dovolj znan vsemu narodu, da bi bilo treba še posebe povdarjati njegove zasluge. Kakor vsi veliki ljudje, tako je tudi naš slovenski primas črpal svojo moč iz treh virov: iz udanosti do Boga, iz ljubezni do ljudstva, iz samoopovedi. Globok cerkveni duh ga je vodil k neutrudni gorečnosti v izpolnjevanju njegovih dolžnosti kot duhovnik — nadpastir, čudotvorci idealizem njegovega srca pa mu je veleval podpirati vsa dobra sredstva, ki služijo blaginji naroda, iz katerega je izšel. Mnogo je ljudi na njegovem mestu, ki imajo enako dobre namene, manjka pa jim je klenost volje in neustrašeno izpovedovanje vseh svojih načel, tudi če takozvani »višji oziri« narakujejo drugačno taktiko. Tako je dr. A. B. Jeglič stopil takoj na stran deklaracijskega gibanja, ker je spoznal v njem velik korak k blaginji slovenskega naroda. Od zgoraj so mu pretili na vse mogoče načine, a on se ni ustrašil. Vedel je dobro, da vse »od zgoraj« poteka od spodaj. Vse pride iz ljudstva. Ljudstvu je treba dati možnost, da si ustvari najboljše pogoje za življenje, in oziri na ljudstvo so vedno višji nego oziri na tzv. visoke sloje. Vsled odločnega nastopa škofa Jegliča je našla naša narodna deklaracija krepko zaslombo v duhovništvu ter se z njegovo pomočjo zanesla v slednjo gorsko vasico. Ves narod je sklenil roke in skupno s svojim vladikom gledal v zarjo narodne svobode, ki je vstajala nad krvavimi poljanami.

Danes, ob sedemdesetletnici zaščitnika narodne svobode, že sije solnce, ki smo ga bili čakali. A glej, na ljubljanskem pokopališču odkrivajo spomenik možu, ki je žrtvoval narod-

nemu preporodu ne le svojo jako voljo, temveč tudi svoje zlato srce. To je dr. Janez Ev. Krek. Ko je umrl, smo vsi solzlih oči zrl v njegov grob, zakaj umrl je prerano, mnogo prerano. Umrl je, ko bi moral živeti. Zakaj živeti je začel naš narod šele tedaj, ko mu je sinila narodna svoboda. Živeti kot samostojen gospodar očetovske zemlje. In zakaj je odšel v deželo smrti on, ki mu je bil zagovornik v zadnji odločilni pravdi in ki bi mu lahko bil najzvestejši svetovalec sedaj, ko je lasten gospodar? Pa on je to vedel in zato se glasi dr. Krekova oporoka: »Vi vsi, ki ste seme izkrvavelega naroda, mislite le eno: kako boste združeni vse svoje moči, vse svoje zmožnosti, vso svojo ljubezen in vse svoje srce posvečali naši jugoslov. državi, za njen procvit, kulturo in blagostanje«. Slava mu!

Tedenske novice.

Avstrijski obmejni komisar dr. Glanz se čisto pojavlja v Radgoni in okolici ter na licu mesta zbira gradivo za sedemčlansko komisijo, ki pride po členu 29. mirovne pogodbe na mejo. Z naše strani se mu seveda ne delajo nobenih ovir. Kakor znano, je Avstrija že koncem februarja imenovala zastopnika za to komisijo ter mu s tem omogočila, da si pravčasno uredi ves material. Pri nas je takratni ministr. predsednik Davidovič na interpelacijo dr. Hohnjeca priznal, da je ta komisija velikega pomena za naše meje in da se mora na vsak način poskrbeti za zaščito naših državnih interesov, toda pri teh besedah je tudi ostalo in zdaj je zunanje ministrstvo menda že pozabilo, da je treba imenovati komisarja za obmejne zadeve. V kratkem stopi mirovna pogodba z Avstrijo v veljavo in bi se imela po določitih te pogodbe 14 dni po tem posebna komisija podati na mejo. Zahtevamo, da vlada nemudoma imenuje svojega zastopnika in se pri tem ravna po predlogih, ki jih je obmejno prebivalstvo že svojčas stavilo dež. vladi za Slovenijo. Pozivljamo naše poslance, da pri osrednji vladi posredujejo in zahtevajo takojšnje imenovanje obmejnega komisarja, ki mora biti dober poznavalec krajev in razmer, da se ne bo dal ujeti v že nastavljene in natančno do pičice preračunane nemške zanjke.

Snov za šaljive liste. Kakor znano, je vsled famozne mariborske pogodbe davčni urad v Radgoni ločen v slovenski in nemški oddelek. Pod ta davčni urad spada namreč ves davčni okraj Gornja Radgona, ki je definitivno in nesporno priznan Jugoslaviji. V slučaju odcepitve Radgone se slovenski oddelek preseli v Gornjo Radgono in pritegne hkrati v svoj delokrog tudi del radgonskega okr. glavarstva, tzv. apačko kotlino. Brezdvomno

mu tedaj pripada razen knjig in spisov, ki se tičejo njegovega bodočega okraja, tudi del pohištva, ki je bil itak že prevzet od naše uprave, ko se je ustanovil jugoslov. oddelek. Pa kaj je odredila dravska diviz. oblast v Ljubljani? V slučaju, da bo treba R. izprazniti, se lahko z pomočjo vojaštva zaplenijo vse potrebne knjige in listine, glede ostalega inventarja pa naj se skuša doseči sporazum, češ, lahko bi nastal iz tega kak mednarodni konflikt... Zaradi par miz in stolcev mednarodni konflikt, morda celo *causum belli*! Gre pa namreč za stvari, ki jih je naša uprava sporazumno z avstrijsko dejansko že prevzela. Ne vemo, kako izgleda dotični akt, pa verjetno je, da je na njem odtisnjen palec kakega komandirja, sicer bi ne bil tako salamensko moder in brihten.

Himen. Na binkoštni ponedeljek se je poročil v Ribnici g. Josip Randigaj, uradnik Gospodarske zadruge v Gornji Radgoni z gđ. Francko Rusovo iz Ribnice. Bilo srečno!

Pred vratmi Celovca — velika narodna manifestacija. V nedeljo, dne 6. junija se vrši v žrelcu ob demarkacijski črti velika narodna manifestacija s pomladansko veselico. Vozili bodo posebni vlaki. Svira vojaška godba. Nastopijo razni govorniki ter pevski zbor mariborske Glazbene matice. Slavnost bo izvedena v velikem slogu in bo pokazala, da je prazno vse divjanje koroških Nemcev, zakaj probujeni koroški Slovenci trka že na vrata Celovca. Ako bi se mogel kedo iz obmejnih krajev udeležiti te slavnosti, dobi pri našem uredništvu podrobna pojasnila.

Obrtniške vesti. Občeslovensko obrtno društvo v Celju je na svojem sestanku dne 27. majnika sklenilo prirediti izlet slovenskega obrtništva na Koroško 27. in 29. junija t. l. (nedelja, Vidov dan, Petrovo). Društvo je že razposlalo tozadevne okrajnice na obrtne organizacije, na katere s tem potom opozarja. Pozdravljamo to idejo našega pridno delujočega obrtništva. Ne dvomimo, da bo z obrtništvom poletelo na Koroško ob tej priliki jako mnogo narodnega občinstva vseh stanov. Podrobnosti se bodo od časa do časa v slov. časopisju objavljale.

Svetovno padanje cen. Vsi dnevni listi prinašajo na uvodnih mestih članke in poročila o padanju ceni najbolj je ta dogodek aktuelen tam, kjer se največ strada, t. j. v Nemški Avstriji. Cene padajo v Franciji, Angliji, v Ameriki in po vseh drugih večjih državah. Valuta se polagoma zboljšuje. Špekulanti so v zadregi; ne le oni, ki so poskrili velike zaloge živil, ki so že zdaj mnogo cenejša, marveč tudi tovarnarji usnja, manufakture in drugih potrebščin. Pri nas v Jugoslaviji se obeta letina, kakršne ni bilo že več desetletij. Drugod bo precej trda za živež, v naši agrarni državi pa bode dovolj za nas in za izvoz. Če bomo vedeli voditi pa-

Nove knjige.

(Konec.)

S. Gregorčič, Poezije I. zvezek, vezano z drag. doklado K 17,30. Fr. Levstik, Poezije I. del, vez. 2 drag. doklado K 19,20.

Tudi klasike pesnike nam mudi Jugoslov. knjigarna v novih izdajah. Gregorčičeve poezije je uredil in z kratkim životopisom opremil Ivan Dornik, Levstikove pa C. Golar. Gregorčičeve pesmi v pričujočem zvezku obsegajo brezdvomno njegova najboljša dela. Nimamo namena razmotrivati, ali je prirediteljeva izdaja res na višku, tudi ne maramo prigovarjati životopisu; v celoti je izdaja dobra in tudi na zunaj tako lična, da se bo ta knjiga prikupila vsakomur, kdor jo dobi do rok. Gregorčičeva Muza je tako znana, da je sploh ni treba posebe predstavljati. Nekateri pesmi, na pr. »Izgubljeni cvet«, »Njega ni« so že postale narodne. V tistih časih pa so se našli ljudje, ki so pesniku očitali, da pohujšuje narod in so mu radi tega grenili življenje... Fran Levstik je bil mnogostranski um; jezikoslovec, kritik, začetnik slov. klasične proze, pesnik. V njegovih časih so si morali umetniško nadarjeni duhovi odgajati jezik in občinstvo, saj so povsod ležale neizorane ledine. Pesniki so morali biti narodni budilci, agitatorji; morali so govoriti vsem, le svojemu pesniškemu duhu ne. Kljub temu pa najdemo med Levstikovimi pesmi

par pravih biserov, ki jim nikaka »moderna« ne bo mogla odreči samoniklosti in pesniškega čuta. Levstikove Poezije so opremljene lično kakor Gregorčičeve.

F. S. Finžgar, Divji lovec. Narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih. Cena z drag. doklado K 8,70.

Finžgarjeva igra je bila že večkrat na naših ljudskih odrih in je našla povsod odličen sprejem in mnogo priznanja. Novo izdajo priporočamo našim diletantom po deželi.

Dr. A. Gosar, Narodnogospodarski escji. Cena z drag. dokladok 7,20.

Zanimivo čtivo za vsakogar, kdor se želi poučiti o perečih vprašanjih našega časa. Dr. Gosar, znan krščansko-socijalni umstvenik, razpravlja v tej knjigi o treh vprašanjih:

1. Delo — podlaga za pravično ureditev gospodarskega življenja. 2. Mednarodno ali narodno gospodarstvo 3. O glavnih panogah narodnega gospodarstva.

Melik, Zgodovina srednjega veka za nižje razrede srednjih in njim sorodnih šol. Cena K 24,—.

Knjiga je namenjena šolam, a je zanimiva tudi za širjo javnost. Pisana je tako, da stopa vedno pred oči Slovanstvo. Prejšnje učne knjige so pa imele tendenco, da so Slovanstvo kolikor mogoče potlačile in poniževale.

Rabindranath Tagore, Povestice. Cena K 9,60.

Pisec je sin velikega indijskega naroda, ki se je že pred tisočletji odlikoval s svojo modrostjo. Tagore je znan po vsem svetu kot čudovit poznavatelj človeške duše. Nekateri njegovi spisi odkrivajo globine, ki pred njimi človek osti. Tudi te povestice imajo na sebi nekaj globokega, dasi so pisane v lahkem, mičnem slogu.

Trenutki oddiha. Uredil Franc Poljanec. Cena K 9,—.

V knjigi so zbrani ponatise iz »Slov. Družine«. Med drugimi je ponatisnjena Finžgarjeva burka »Vse naše« (iz prvih dni prevrata) ter razni prevodi iz poljščine, španščine, armenščine. Lahko, prijetno čtivo.

Marija Remec, Varčna kuharica. Cena K 36,—.

Kuharskih knjig imamo več, a ta si je nadela posebno nalogo: učiti varčevati pri kuhanju in vendati ne na škodo ukusnosti in izbranosti jedil. Knjiga daje navodila za dobre in slabe čase, zato bo še dolgo aktuelna. Štedljivost je lepa lastnost in je na mestu vedno in povsod. Druga izdaja tega spisa dokazuje, da naše mlade gospodinjice pridno segajo po »Varčni kuharici«.

Jos. Petrič, kratko nemško-slovensko poštno izrazoslovje. Cena K 5,80.

Važno za poštno uradništvo.

Vse te knjige toplo priporočamo našim čitateljem!

metno gospodarsko politiko, bo nam letošnja letina v veliki meri popravila razdrapanje finančne in gospodarske razmere in nas rešila iz mnogih zadreg, ki so ovirale ureditev in konsolidacijo države. Umevno je, da padanje cen vzbuja povsod odkrito veselje. Vendar enkrat! Vedeli smo vsi da ne more tako iti dalje, kakor je šlo dosedaj. Če se struna navija preveč, poči. Padanje cen pa kaže, da smo višek dosegli in da jadramo polagoma v pristan starih dobrih časov.

40 letnica nemškega „Schulvereina“. Nemški meščanski listi se ob 40 letnici „Schulvereina“ z toplimi besedami spominjajo njegovega dela med Čehi in Slovenci. Na binkoštno nedeljo se je vršilo na Dunaju slavnostno zborovanje. Govorili so Gross, Seeliger, obrst Kieslich in drugi. Kieslich je prisegal pri materi Germaniji, da bo v bližnji bodočnosti vse, kar nemško govori in čuti, od Severnega morja do Ortlerja, od Rajne do Donave, združeno v veliko nemško državo. Gross je jadtikal nad barbarstvom Čehov in Slovencev, ki si ne dajo dopovedati, da je svetovnokulturni škandal, če se „Schulverein“ zabranjuje delovanje v njihovih deželah. Glasovali so tudi o predlogu, da smejo pristopiti k društvu samo nemški arijci (židje izključeni). Za ta predlog je bilo oddanih 460 glasov, proti pa 400 glasov. Ker ni bilo tretjinske večine, je predlog propadel. Socijalisti so zborovanje ignorirali, tudi krščanski socijanci se niso ogrevali zanj, ker je ravno Schulverein širil losyonromovstvo med Nemci. Tako je bila 40 letnica le mačje mijavkanje raznih izgnanih. „kulturonoscev“, ki ne morejo pozabiti na mastna mesta, ki so jih imeli v slovenskih in čeških pokrajinah. Sedaj je konec njihove slave in vpokojeni oberst jih mora tolažiti, da bo kmalu zopet tako, kot je bilo nekoč. Mi Slovenci pa se radujemo, da smo se rešili šulferajnskega pajka, ki je zastrupljal duh naše dece in predel nad našo domovino mrežo, v katero bi Germanija ujela slovenski narod in ga slavno zadavila. Za lepe šulferajnske šole, ki stoje na naši zemlji, pa — iskrena hvala. Tako je 40 letni jubilej tudi nam nehote storil precejšnjo uslugo, dasiravno se ne spominjamo radi drug na drugega.

Spored prvega slovanskega orlovskega tabora v Mariboru v času od 29. julija do 2. avg. 1920. 28. 7. 1920 (sreda) prihod tekmovalcev za prvenstva, krščansko socij. dijaštva. 29. 7. (četrtak) tekma za prvenstvo, zborovanje Jugoslov. dijaške lige, zvečer pozdravni večer dijaštva. 30. 7. (petek) tekma vrst višjih in nižjih oddelkov, dijaštva, zborovanje orlovskih delegatov, popoldan prihod gostov, zvečer komerz. 31. 7. (sobota) orlovsko in orliško zborovanje, kongres fant. Marijinih družb, proslava 20-letnice Slomškove zveze, zborovanje Slov. kršč. socialne zveze, Slov. Straže, Jugoslov. delavske zveze, Društva kat. rokodelskih pomočnikov, dijaštva; popoldne zborovanje Slov. akad. starešinstva, ustanovitev Zveze pevskih in dram. odsekov, skušnje za sv. mašo in javna telovadba, manifestacija za zasedeno ozemlje, podoknica godb. odposlancu sv. Očeta, zvečer slavnostni koncert „Ljubljane“ in umetnice — Orlice sestre Kreyzlöve iz Brna (klavir), v romarski cerkvi pri oo. franč. večerne slovesnosti. 1. 8. (nedelja) slavnostni obhod, sv. maša, slavnostno zborovanje, pop. javna telovadba na Tezmem 2. 8. (ponedeljek) zborovanje Jugoslov. kmetijske zveze, obrtne zveze, društva slov. katehetov. Odhod gostov v Ljubljano. 3. 8. (torek) izlet na Bled. 4. 8. — 6. 8. 1920 tridnevni socialni tečaj voditeljiv kršč. socij. organizacij.

D'Annunzio zasedel Sušak. D'Annunzio si je dovolil novo drznost: zasedel je mesto Sušak pri Reki.

Kje se sestanejo naši in Italij. mirovni delegatje? Zadnje vesti poročajo, da se bodo jugoslov. Italijanska pogajanja nadaljevala v Spaai, kjer se vrši znana zavezniška konferenca glede rešitve nemškega vprašanja.

Prekmurje.

Za civilnega komisarja je imenovan dr. Gašpar Lipovšek. Upamo, da bo posvetil vso skrb in vnuemo našemu Prekmurju, kakor je to storil njegov prednik. Pozdravljamo ga na novem mestu!

Na orlovskem taboru v Bratovcih se je ljudstvu nudila priložnost, da da duška svojemu ogorčenju nad nameravano odcepitvijo Radgone in njene severovzhodne slovenske okolice. Sklenil se je odločen protest. Pri glasovanju se je dvignilo več kot 5000 rok. O sklepu se je brzojavno poročalo vladi.

Zavarovanje proti požaru. Prijatelj lista nam poroča: Prekmurci imajo svoja poslopja zavarovana skoraj izključno pri madžarskih družbah. Vsled priklopitve Prekmurja k Jugoslaviji so zavarovalnice izgubile vsak stik s svojimi klienti in tako že več kot eno leto nihče ne plačuje zavarovalnine, v slučaju požara pa družbe seve niso prisiljene izplačati zavarovalne svote. V prekmurskih vaseh so hiše po večini krite s slamo, ponekod so tudi iz lesa. Ob žetvi se spravi v škodnje mnogo slame, zato je v tem času tudi največ požarov. Kako prizadet bi pač bil naš prekmurski kmet, če ne bi dobil v slučaju nesreče niti fیکا zavarovalnine. Nujno potrebno je, da kateri domači zavarovalni zavod (Vzajemna zavarovalnica) takoj ustanovi svoja zastopstva v Murski Soboti in Dolnji Lendavi ter prične agitirati po prekmurskih vaseh za pristop k domači zavarovalnici. To ne bo zgolj v korist zavoda, temveč tudi v prid prebivalstvu.

Prometne zveze z Prekmurjem so jele skrbeti deželno vlado v Ljubljani. To skrb že razumemo, ne vemo pa, kaj je čakala vlada tako dolgo in kaj še čaka. Baje se misli na čimprejšnjo izgraditev železnice Murska Sobota — Dolnja Lendava, ki bi imela samo to posledico, da bi se Prekmurje združilo z Medžimurjem. Baje v Zagrebu resno računajo s tem, da ekoportirajo na Prekmursko par ducetov svojih bilježnikov, ki bi pod krinko hrv. uradnega jezika sedjali tistega šimlja, kot so ga preje madžarski „notariuši“. Menimo, da so govorice o priklopitvi Prekmurja k Hrvatski izvirne iz trile, in če je na njih vendar le kaj resnice, moramo to namero tako odločno pobijati kot smo jo lani. Da se dobro razumemo: Mi smo brezpogojno za narodno jedinstvo, pa ne za ono SHS, temveč za jugoslovansko. Ali pod tem plaščem se ne sme skrivati nobena separatistična nagota, ki sicer ne upa na dan. Dokler bo obstojala Hrvatska s svojim banom in hrvaškim jezikom, mora obstojati tudi Slovenija in Prekmurcu ne pade na pamet, da se izjavi za Hrvata. On je ali Slovenec ali Jugoslov. Prekmurce veseli, da si lahko sami izbirajo „rihtarje“, ki imajo tisto besede, kot prejo notariuši. Notariuše pa odklanjajo, pa naj bodo hrvatski bilježniki ali slovenski beležniki. Oni hočejo most preko Mure ter čim tesnejšo zvezo z Murskim poljem in Slov. Goricami.

Domače vesti.

Železniški promet na progi Maribor — Ljutomer. Ker se z 5. junijem uvede na tej pragi zopet nov vlak, prinašamo v naslednjem vozni red, ki velja od 5. junija naprej: Iz Maribora odhajajo proti Ljutomer dnevno 3 vlaki in sicer odhaja I. ob 5 uri 23 min. zjutraj, pride v Radgono ob 7.50 in v Ljutomer ob 8.46. II. ob 10.38, pride v Radgono ob 13.54 in v Ljutomer 15.26. III. ob 16.47, pride v Radgono 18.56 in v Ljutomeru ob 19.51. Iz Ljutomera proti Mariboru odhajajo tudi 3 vlaki in sicer odhaja I. ob 6.22, pride v Radgono ob 7.33 in v Maribor 9.30. II. ob 11.01, pride v Radgono ob 12.16 in v Maribor ob 16.08. III. ob 17.31, pride v Radgono ob 18.47 in v Maribor ob 20.42. Zamude so zadnji čas prav neznatne. Železniški promet na tej progi se je vendar le enkrat uredil zadovoljivo.

Sv. Križ pri Ljutomeru. V nedeljo dne 6. t. m. proslavi naše bralno društvo razširjenje Slomškove dvorane z društveno prireditvijo, ki obsega pevske in tamburaške točke, govor in igro „Cvetina Borogradska“ ter šaljiv prizor. Prijatelji križevske mladine pridite in pokažite s svojo obilno udeležbo, da znate ceniti delo in vsestranski napredek domačega društva. Začetek takoj po večernicah. Vstopnice se dobivajo v predprodaji v zadrugi.

Veržej. Na binkoštni ponedeljek, dne 24. maja se je v salezijanskem zavodu Marijanišču v Veržeju, temu biseru našega lepega Murskega polja, slovesno obhajal glavni praznik salezijanske družbe, praznik Marije Pomočnice kristjanov. Od blizu in daleč, celo iz Slovenskih goric so prihiteli častilci Marijini, da se poklonijo Kraljici maja in obenem pokažejo svoje razumevanje za dobro vzgojo mladine. Izmed lepih cerkvenih slovesnosti, ki so se vršile zunaj na prostem, naj omenim le procesijo s kipom Marije Pomočnice, katere se je udeležil telovadski odsek domačih gojencev v svoji slikoviti telovadski opravi. Pa slovesnem blagoslovu so na to ti mladi junaki javno proizvajali krasne telovadske vaje tako izvrstno, da so gledalce kar očarali. V teku meseca junija prifede Salezijanci zopet lepo slavnost v čast

presv. Srcu Jezusovemu. Pridite tedaj vsi, ki se zanimате za vzgojo mladine, pa tudi oni, ki še ne poznate Salezijancev in njih delovanja, da se ob Srcu Jezusovem navdušimo za delo v blagor cveta našega naroda, naše mladine. Čas prireditve in natančen spored se bo pravočasno objavil.

Orlovsko okrožje v Ljutomeru priredi dne 13. junija izlet v Radence, združen z veliko telovadno prireditvijo. Natančnejše prihodnjč.

Poostreni zapor psov in mačk se bo preklical. Okrajni odbor Jugoslovanske kmečke zveze v Gornji Radgoni je v svojih resolucijah, poslanih vladi, stavil tudi zahtevo, da se odpravi zapor psov in mačk, ki nalaga njihov posestnikom le nepotrebno odgovornost, živali pa trpič. Pravega razloga za odredbo zapora sploh ni bilo ter se je storilo to po mnenju prebivalstva le v varstvo zajcev — poljskih škodljivcev. Na to vlogo kmečke zveze naznanja sedaj okrajno glavarstvo v Ljutomeru, da se bo zapor psov preklical, kakor hitro bodo dani pogoji. Kateri?

3vezdno nebo v juniju.

V juniju naraste dan do 21. za 18 minut, na to začne padati in je 30. že za 3 minute krajši. Dan traja do 21. 15 ur 51 minut. Solnce stopi dne 21. ob 6 uri 40 minut (po astronomičnem času) v znamenje raka. Začenja se poletje.

Mesec: Dne 1. ob 6 uri 18 minut zvečer je ščip. Zadnji krajec je dne 9. ob 2 uri 41 minut popoldne je mlaj, dne 23. ob 7 uri 50 minut zjutraj prvi krajec. Vremenski preroki zatrjujejo, da bo vreme cel mesec spremenljivo.

Planeti: Merkur stopi dne 18. ob 6 uri zjutraj v konjukcijo z mesecem in doseže dne 29. ob 3 uri popoldne svojo največjo vzhodno oddaljenost na večernem nebu. Venera še je jutranja zvezda in stopi dne 16. ob 6 uri zjutraj v konjukcijo z mesecem. Mars se giblje v ozvezdju Device, 25. ob 5. uri zjutraj stopi v konjukcijo z mesecem. Saturn kroži v ozvezdju Leva in se lahko vidi okrog polnoči. Uran je v ozvezdju Vodnjaka, Neptun pa v ozvezdju Raka.

Stoječe zvezde. Od živalskega kroga se vidijo na zapadu Dvojčki in Rak, dalje se pojavljajo: Kastor, Poluks, Regul, Spica, Antares. Mlečna (rimska) cesta leži na vzhodni strani neba. Od zvezd 1. razreda se vidijo: Vega, Herkul, Gemma v Kroni, Arktur v Bvotu, Veliki in Mali medved ter kapela v Vozniku.

Listnica uredništva.

Ker tiskarni primanjkuje črk in je bilo nekaj gradiva stavljenega že od preje, smo morali žal izpustiti politični pregled in več drugih prispevkov. Kar ni zastarelo, izide v prihodnji številki. Vsled neurejenih razmer v Radgoni nam nastajajo številne težave in naj cenj. bralci oprostite, ako list ne izgleda tako, kakor bi radi mi in oni.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? Dobri prijatelji v takih hudih dneh Vam je Selterjev pravi Elsa fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K. Zagorski Sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 6 K. Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Selterjeve prave Elza kroglice ga spravijo v red! 6 škatlic 18 K. Omot in poština posebej a najceneje! Eugen V. Selter, Štubica donja Elza-trg št. 264 Hrvatska.

Jajca

sveža kupi v vsaki množini in prosi za ponudbe eksportna trgovina Ed. Suppanz, Pristova, Slovenija.

Na prodaj

8 polovnjakov izvrstnega sadjevca (jabolčnice) pri E. RUSCHER, posestnik v Ljutomeru, šteu. 181.

Garje,

srebečico, kraste, lišaje uniči pri človeku mast proti garjam. Brez vonja in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo s poštnino K 1250 pri lekarni Trnkoci, Ljubljana.

Zdravilišče Slatina Radenci

letos zopet odprto!

Glasovite Radenske zdravilne kopelji so p. n. posetnikom od 30. maja do 15. septembra na razpolago. V zdraviliščni restavraciji je poskrbljeno za najboljšo postrežbo po zmernih cenah. Vsako nedeljo ciganska godba. — Po možnosti bode vpeljan vozovni promet med zdraviliščem, Radgono in Mursko Soboto.

Za obilni poset se priporoča

ravnateljstvo.

Mariborska eskomptna banka podružnica Murska Sobota

Centrala v Mariboru.

Podružnica v Velikovcu

Sprejema vloge na knjižice, ter jih obrestuje po **3 1/2 odstih**, ter vloge na tekoči račun po dogovoru.

Dovoljuje vsakovrste trgovske kredite. — Zamenjuje tuj denar po najugodnejšem kurzu. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle pod najkulantnejšimi pogoji.

Uradni prostori v občinski hiši v I. nadstropju.

Miši - Podgane stenice — ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 8.—, za podgane in miši K 8.—, za ščurke K 10.—, posebno močna tinktura za stenice K 10.—, uničevalec moljev K 10.—, prašek za uši v obleki in perilu K 6.— in K 10.—, proti mravljam K 10.—, proti ašem pri perutini K 10.—, prašek proti mrčesom K 10.—, mazilo proti ašem pri ljudeh K 5.— in K 10.—, mazilo za uši pri živini K 6.— in K 10.—, tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 10.—, mazilo proti garjam K 10.—. Pošilja po povzetju Zaveš za eksport.

M. Jünker, Zagreb 46, Petrinjska ulica 3

Sobni in dekoracijski slikar

Janko Horvat v Ljutomeru

se priporoča slav. občinstvu za izvršitev vsakovrstne slikarije, kakor slikanje sob, kapele, reklamnih napisov ter prenavljanje obcestnih kapelic in križev. Prevzame vsakovrstno oljnato barvanje stavb in pohištva. Delo solidno. Cene zmerne.

Razpošiljam

samo na debelo fino kremo za čevlje znamka

„CIPULIN“.

Dalje raznovrstno špeci-rijsko in galantrijsko blago. I. MENART trgovec, Domžale, Slovenija.

Gospodarska zadruga

za Prekmurje, Mursko polje in Slov. gorice r. z. o. o. z.

ima v zalogi po najnižjih dnevnih cenah razno manufakturno blago za moške in ženske obleke, barhente, vseh vrst platno, blago za ženske predpasnike; razno kuhinjsko posodo, riž, čaj, papriko; usnje, podplate, moške in ženske čevlje. Vseh vrst moko, zdrob, otrobe, testenine.

Kupuje zrnje, sadje, kože, vino, sadjevec, žganje, sploh vse poljedelske prideleke.

Posreduje pri nakupovanju strojev in vseh gospodarskih potrebščin.

Kupovati in prodajati zadrugi imajo pravico samo člani.

Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni in pri podružnicah.

Osrednja trgovina in pisarna: v Gornji Radgoni.

Podružnice: Cankova, Murska Sobota, Beltinci, Dolnja Lendava, Križevci pri Ljutomeru.

4 lovski

psi stari 8 tednov se ceno prodajo. Vprašati pri A. Kavčič, Žihlava, pošta Sv. JURIJ ob Ščavnici.

Staro lito in kovano železo

vsake vrste, kupuje po najvišji ceni vagona Vatro Kosi, Makole-Poljčane.

OGLAS.

Carrara marmor-ja prvovrstnega je došlo več vagonov. — Raznovrstna naročila nagrob-
nih spomenikov, plošč itd., sprejema Kamno-seška družba, Celje.

Mastin

primesaj krmi; vsak teden eno pest, če pa se rabi kot nadomestilo za krmo, tedaj 2 pesti. 5 zavojkov Mastina, prahu za pitanje zdrave, debele živine, za tvorbo mлека in mleka, zadostuje za 6 mesecev za vsako živinč. Dobil je najvišje kolanje v Londonu, Parizu, Rimu, Dunaju. Tisoče gospodarjev ga hvali in ponovno kupuje. Zahtevaj ga pri lekarnarju ali pri trgovcu, vsak ga lahko prosto prodaja. Ali pa piši lekarni Trnkoci v Ljubljani, Kranjsko, po 5 zabojkov. Stane 30 kron 50 vinarjev z poštnino.

Hočete dobro in ceno kupiti?

Najzanesljivejša ura je
Suttnerjeva ura!

Niklasta, jeklena, srebrna ali zlata, vsaka Vas bo zadovoljila! Tudi veržice, prstane in uhane, vsakovrstne darove in potrebščine, kakor nože, priprave za britje, skarje, denarnice, sibičnjake, diamante za rezanje stekla, vse dobro in ceno najdete v ceniku od H. SUTTNER, Ljubljana, st. 978.

PIROL

je izkušeno ubranljivo sredstvo proti svinjskim boleznim. I steklenica stane 8 K, se dobi v Magdalenski lekarni v Mariboru.

Kranjske klobase,
šunke,
šunkine salami,
prave ogrske salami,
hrenovke,
priporoča.

Kupuje surovo maslo po dnevni ceni.
Prva delikatesna trgovina.
Angela Čeh, Vršič,
Ljutomer.

Ženična ponudba.

Mlad trgovski pomočnik, prijetne zunajnosti se želi seznaniti z gospico ali mlado vdovo brez otrok, ki ima veselje do trgovine in gostilne z nekoliko premoženjem. Ponudbe če mogoče s sliko pod znakom „SREČNA BODOČNOST“ na upravo „Murske Straže“.

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu

ustanovljena leta 1884.

Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg 11.

ZAVARUJE: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premičnine proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vlamu in telesnim nezgodam. — **Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodu za celo življensko dobo.** Sprejema v vseh krajih Slovenije sposobne zastopnike in potnike, katerim se nudi prilika znatnega zaslužka. Zastopnik v Radgoni je gospod Zdravko Vrlič, Murska ulica št. 184.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

registrovana zadruga
z neomejeno zavezo

Hranilne vloge

sprejema od vsakega in njih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštnega čekovnega urada v Ljubljani št. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila

plača le koleke.

na osebni kredit, na hipoteke, trgovske kredite in v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji. Izposuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje svoj dolg pri Posojilnici naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 K. Prošnje za vključbo novih kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka

Uradne ure

so vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek od 9. do 12. ure dopoldne. Ako pa pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila

se dajajo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne.

Uradni prostori

so v lastni hiši, Glavna cesta, št. 14, tik kolodvora.